

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Egipt. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 15. kwietnia. Dnia 16. kwietnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozestany XXV. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a to tymczasowie tylko w języku niemieckim.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 84. Patent cesarski z 11. kwietnia 1851, którym się postanawia procedura władz sądowych dla przeprowadzenia patentu z 25. września 1850 względem wykazania indemnizacji za zniesienie na mocy uwolnienia od ciężarów gruntowych lub mające się wykupić należności.

Wiedeń, 16. kwietnia. Dnia 17. kwietnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozestany XXVI. i XXVII. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a to XXVI. tymczasowie tylko w języku niemieckim tudzież w włosko-niemieckim podwójnem wydaniu, a XXVII. tylko w niemieckim języku.

XXVI. zeszyt zawiera pod

Nr. 85. Patent cesarski z 11. kwietnia 1851 o zaprowadzeniu podatku dochodowego w Lombardzko-Weneckiem królestwie na r. 1851.

Z tym zeszytem wyjdzie oraz *siódmy zeszyt dodatkowy*, który zawiera najniższy projekt do tego patentu.

XXVII. zeszyt zawiera pod

Nr. 86. Patent cesarski z 11. kwietnia 1851, którym się dla koronnego kraju Tyrolu i Forarlbergu ogłaszają zasady względem płacenia indemnizacji za wszystkie na mocy uwolnienia od ciężarów gruntowych zniesione lub mające się wykupić należności, równie jak sposób, w jaki osoby obowiązane powyższe spłaty czynić mają.

Nr. 87. Patent cesarski z 11. kwietnia 1851, którym się dla Tyrolu i Forarlbergu reguluje postępowanie władz względem wymiaru indemnizacji za zniesione lub mające się wykupić na mocy uwolnienia od ciężarów gruntowych należności.

Nr. 88. Patent cesarski z 11. kwietnia 1851 obowiązujący dla Austrii powyżej i poniżej Anizy, Salzburga, Tyrolu, Czech, Morawii, Śląska, Styrii, Karyntyi, Krainy, Istrii, następnie Gorycyi i Gradyski, którym się na administracyjny rok 1852 nakazuje pobór 5% dodatku do wszystkich stałych podatków dla uzyskania zasilek, potrzebnych do wykonania uwolnienia od ciężarów gruntowych.

Razem z tym zeszytem wyjdzie także należący do nr. 86 i 87 *ósmy zeszyt dodatkowy*.

Wiedeń, 17. kwietnia. Dnia 18. kwietnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozestany XXVIII. i XXIX. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a mianowicie tak w pojedynczem niemieckim, jakoteż we wszystkich *dziewięciu* podwójnych wydaniach.

XXVIII. zeszyt zawiera pod

Nr. 89. Patent cesarski z d. 12. marca 1851 względem przeprowadzenia uwolnienia od ciężarów gruntowych w terytorium byłego wolnego miasta Krakowa.

Nr. 90. Rozporządzenie ces. z d. 19. marca 1851 o uregulowaniu płacy profesorów fakultetowych i profesorów przy zakładach chirurgicznych.

Nr. 91. Rozporządzenie ministerium sprawiedliwości z d. 6. kwietnia 1851 o zastosowaniu §§. 41, 43, 165, 166 i 265 procedury karnej do osób wojskowych.

Z tym zeszytem wyjdzie równocześnie *dziewiąty zeszyt dodatkowy*, który zawiera najniż. przedstawienie do ces. patentu nr. 89.

XXIX. zeszyt zawiera pod

Nr. 92. Patent ces. z d. 13. kwiet. 1851, którym wydano statut dla rady państwa.

Równocześnie wyjdzie *dziesiąty zeszyt dodatkowy* z najniż. przedstawieniem do tego patentu.

Lwów, 10. kwietnia. Na instytut ślepych, który ma być założony we Lwowie, wpłynęła z Wadowickiego dziekanatu kwota 30 kr. m. k.

Prezydium krajowe ma sobie za przyjemny obowiązek podać ten dobroczynny datek z wyrazem podziękia do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Litogr. kor. austr. o patencie ces. z d. 11. kwietnia r. b.)

Wiedeń, 15. kwietnia. Najwyższym patentem z dnia 25go września r. z. przyzwolone zostały owe zasady, według których postępować należy przy spłacaniu indemnizacji kapitału za sumy wypowiedziane uwolnieniem od ciężarów gruntowych. Patent ten uchwała utworzenie funduszy indemnizacyjnych w odnośnych krajach koronnych gdzie sprawa indemnizacji w zupełnym jest toku, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlbergu z przyczyny właściwych tamtejszych stosunków. Sposób zaś tylko, w jaki fundusze indemnizacyjne uiszczać się mają z swoich zobowiązań względem uprawnionych szczegółowo, tudzież sposób dopełniania obowiązków ze strony zobowiązanych względem funduszu indemnizacyjnego, postanowienia względem utworzenia dotacji funduszy indemnizacyjnych, skład i zakres działania ich dyrekcji, pozostawiono jeszcze dalszej decyzji — co teraz istotnie nastąpiło. Umieszczony w dzisiejszej *Gazecie wiedeńskiej* patent z dnia 11. kwietnia zawiera potrzebne w tym względzie postanowienia. Ogółowa suma kapitału indemnizacyjnego za uwolnienie od ciężarów gruntowych w odnośnych krajach koronnych wynosi około 207 milionów reńskich, z tego przypada na zobowiązanych 96,400,000 zlr., na odnośne kraje koronne jako trzecia część krajowa 75,900,000 zlr. na skarb państwa za zniesione należności zmiany około 35 milionów reńskich. Na te sumy wydane być mają uprawnionym 5 procentowe obligacye, które wedle oznaczonego planu umarzającego w przeciągu 40 lat spłacić się mają. Spłata odbywa się w ten sposób, że wypowiedzającym swoje obligacye przysłuża przytem prawo pierwszeństwa. Wtedy tylko gdyby wypowiedziane obligacye wynosiły większe sumy aniżeli spłaciły mogły fundusze indemnizacyjne, przystąpi się do wylosowania. Przypadająca na kraje koronne trzecia część zbierze się za pomocą dodatków podatkowych, rentę zaś przypadającą na zobowiązanych mają urzęda podatkowe pobierać półrocznie z góry. W interesie wierzycieli hipotecznych i kredytu realnego w ogóle, przepisano władzom sądowym jak najwięcej pojedynczą i o ile można krótką procedurę. — Przekazanie pretensyi wierzycieli hipotecznych do funduszu indemnizacyjnego ograniczone jest przeto tylko na takie wypadki, gdzie dla braku porozumienia udział mających nastąpić musi ustalenie stosunków prawnych między właścicielami hipotecznymi a wierzycielami za pomocą prawidła prawnego, inaczej stałoby się załatwienie całej sprawy uwolnienia od ciężarów gruntowych źródłem niezliczonych i trudnych procesów. Z odnośnego projektu ministra spraw wewnętrznych okazuje się jeszcze, że ciężar jaki z tej operacyi na przeciąg 40 lat przypada na skarb państwa, wynosi rocznie około 2,100,000 zlr.

Polityczna i ekonomiczna ważność sprawy uwolnienia od ciężarów gruntowych w ogóle jest sama przez się tak widoczna, że niepotrzeba wskazywać ważności powyżej wymienionych postanowień, które posłużyć mają ku wykończeniu tej sprawy. Rozumić się, że rząd niemógł dłużej zwlekać tej sprawy, gdyż chodziło o wielkie interesa posiadania, a obowiązek równie jak korzyść państwa nakazywały położyć raz koniec niepewności panującej w tych stosunkach. Cieszy nas stanowcza konsekwencya z jaką rząd postępuje na obranej drodze, lecz równie uznanie należy się rządowi za oględność, z jaką wszechstronnie pojął uregulowanie tej naglącej sprawy. Ciężar jaki przypada finansom państwa przez przyjęcie na siebie rocznego zobowiązania w sumie około 2,100,000 zlr. niejest zbyt uciążliwy, z drugiej zaś strony niezbędna jest rzeczą, aby się zobowiązani punktualnie uiszczali z swoich zobowiązań. W obydwóch względach będzie rząd umiał odpowiedzieć swojej powinności, a tym sposobem nie podpada pomyślny skutek zamierzonej operacyi w żadnym względzie jakiegokolwiek uzasadnionej wątpliwości. Zamiar rządu, aby obligacye wydać się mające z funduszy indemnizacyjnych dostały się ile możności do rąk stałych, zapewniony jest mianowicie prawem ich wypowiedzialności. Jeżeli bowiem posiadacz jest zapewniony, że państwo spłaci ten skrypt *na każdy wypadek i tylko* w odnośnych kwotach nominalnych w niezbyt długim przeciągu czasu, natędy papier ten ma dla niego znaczenie i wartość długu hipotecznego tak, iż wszelki odpada powab użycia go za przedmiot gry giełdowej; giełda bowiem zwykła jak wiadomo tylko takimi papierami najchętniej spekulować, które podlegają wielkim zmianom kursu, i przeto przynieść mogą większy zysk. — Ze względem sporów ztąd wyniknąć mogących przepisano jak najkrótsze i jak najwzięjsze postępowanie, to powinni z wdzięcznością uznać wszyscy którzy szczerze pragną, aby bez wywołania licznych i kosztownych procesów sprawa indemnizacyjna w krótkim czasie została załatwiona. (L.k.a.)

(Śmierć barona Wohlgemuth.)

Wiedeń, 18. kwietnia. Droga telegraficzna otrzymaliśmy dziś następującą wiadomość smutną: Dziś rano o godzinie 8. umarł w Peszcie Jego Excelencya cywilny i wojskowy gubernator Siedmiogrodu, baron Wohlgemuth.

(Lit. kor. austr.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia z 16. kwietnia.)

Wiedeń, 16. kwietnia. C. k. ministerium wojny rozporządziło, iż odtąd wydane być może żołnierzowi pozwolenie do ożenienia się według drugiej kondycyi, tylko za poprzedniczem przyzwoleniem tej gminy, do której właściwie należy. Wdowa bowiem i dzieci takich żołnierzy mają według nowej ustawy gminy otrzymywać na przyszłość w razie ich ubóstwa zaopatrzenie od gminy, a nie od skarbu wojskowego.

— Pan radzca ministeryalny v. Hye był przed kilką dniami w Bernie z polecenia ministerium sprawiedliwości, dla zwiędzenia Spielbergu. Chodziło przytem o autentyczne sprawdzenie moralnego stanu więźniów, izby według tego można uregulować kary dyscyplinarne w obrębie Spielbergu i wciągnąć je do nowego kodeksu karnego.

— *Powsz. Augsburg.* gazeta donosi, że konferencye drezdeńskie skończą się prawdopodobnie ze schyłkiem kwietnia. Większa część pełnomocników ma być tego zdania, że nad uzupełnienie prac bieżących nie da się nic więcej uczynić; zacem wypada zdać je następnie na odnowiony sejm związkowy i pozostawić mu dalsze rozstrzygnięcie względem organizacji związku i wykonania tutejszych uchwał.

— Z okoliczności nowo mianowanych notaryatów wydało ministerium sprawiedliwości okólnik do wszystkich zwierzchności sądowych z tem poleceniem, izby poddano ścisłej kontroli tak zwanych pisarzy pokątnych działających częstokroć tylko na szkodę prawujących się stron.

— W sprawie przychodzących z Austrii do Anglii i odwrotnie korespondencyi zachodzą tak szczególne stosunki, że wiadomość o nich może korzystnie posłużyć mianowicie osobom korespondującym z Anglią i mającym z krajem tym związki handlowe. Oddany na pocztę w Austrii list *frankowany* pojedynczy kosztuje tylko 29 kr., gdy tymczasem za austriacki list *niefrankowany* płaci adresant w Anglii 50 kr. Oddawca listu w Anglii musi za każdy list do Austrii franco poselany zapłacić 50 kr., kiedy adresant w Austrii płaci za list *niefrankowany* z Anglii tylko 29 kr. Wypadałoby przeto życzyć korespondentom, mianowicie tym, którzy podają sobie wzajemnie rachunek należytości pocztowej, aby do Anglii odesłali tylko frankowane listy, a przeciwnie z Anglii kazali sobie przesłać listy *niefrankowane*.

(*Newig. Bur.*)

— Dla dostarczenia potrzebnych środków pieniężnych pod względem pośrednictwa funduszów skarbowych w sprawie abolicyi gruntów, podwyższone będą *wszystkie stałe podatki* w tych krajach koronnych gdzie się sprawa ta rozpoczęła — o 5% *dotatek*. Przyjąwszy ogół stałych podatków podlegających temu podwyższeniu, w sumie około 45 milion. zlr., tedy kwota 2,100,000 zlr. śr. w tej mierze przez rząd za potrzebną uznana, okazuje się ściśle być obliczona.

(Lit. kor. austr.)

(Środki przeciw demonstracyom. — Wyrok na redaktorze dziennika „Vulkan.“)

Wenecya, 14. Polityczne zwierzchności otrzymały rozkaz niedopuszczania żadną miarą demonstracyi przeciw paleniu tytoniu, chociaż zresztą demonstracye te rzadko tylko się wydarzają. — Redaktora humorystyczno-literackiego dziennika *Vulkan* skazano za jeden artykuł na karę pieniężną 100 lirów, którą-to kwotę odesłano następnie funduszowi dobroczynności.

(Depesza telegraficzna.)

Tryest, 18. kwietnia. Centralna władza morska ogłosiła rozporządzenia ochronne pod względem używania nadsyłanych z Berberyi i z Genuy skór i futer.

(Lit. k. a.)

(Kurs wiedeński 19. kwietnia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 95¹/₂; 4¹/₂% — 83¹¹/₁₆; 4% 75⁵/₈; 4% z r. 1850 — 89³/₄; 3% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 — 296¹/₂. Wiedeńskie miejskie bankowe 2¹/₂% —. Akcyje bankowe 1260. Akcyje kolei północ. 1308³/₄. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburg. — Budwejskie 265¹/₂. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —. Listy galicyjskie —.

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 10. kwietnia. Wyszedł już dekret zwołania Korteżów; wybory odbędą się d. 10. maja.

(Rozwiązanie izby deputowanych.)

Madryt, 7. kwietnia. Korteży zostały rozwiązane! Po sobotniejszym posiedzeniu zgromadziło się 43 deputowanych umiarkowanej większości w zabudowaniu ministerstwa handlu, a dep. *Hurtado* wykladał powody, dla których wypadałoby koniecznie wspierać ministerium. W skutek tego powzięto prawie jednogłośnie przychylną dla ministerstwa uchwałę, i wysłano deputacyę dla uwiadomienia o tem rady ministeryalnej.

Dzisiaj zgromadziła się niezliczona liczba widzów przed gmachem posiedzeń; wszystkie trybuny były przepelnione, a między deputowanymi panowało największe wzruszenie. Wszyscy ministrowie z wyjątkiem p. Negroto byli na swoim miejscu.

O godzinie 1¹/₂ zagaił prezydent posiedzenie, a Bravo *Murillo* prezydent ministrów zażądał głosu. Kilku deputowanych domagało się odczytania wprzód protokołu, prezydent jednak odwoływał się do porządku dziennego. Nastąpiła wrzawa zagłuszona dzwonkiem prezydenta; nareszcie po ćwierćgodzinnym sporach zdołał *Murillo* zabrać głos i odczytać następujący dekret rozwiązania:

„Prezydum rady ministeryalnej.

Robiąc użytek z nadanego mi art. 26. konstytucyi przywileju, i opierając się na wniosku moich ministrów, postanowiłem jak następuje:

Artykuł jedyny: *Izba deputowanych rozwiązuje się niniejszém!*“

Grzmiące z trybun oklaski niedozwolily p. *Murillo* dalszego czytania; posiedzenie zostało na chwile przerwane, a prezydent usiłował na próżno przywrócić spokojność. W końcu kazal prezydent opuścić widzom trybuny, poczem dopiero mógł *Murillo* odczytać do końca wspomniany dekret.

Tak tedy odniosło się ministerium do rozstrzygnięcia narodu. Wybory przedsięwzięte mają być natychmiast, a nowe Korteży zebrać się w ciągu trzech miesięcy.

Rząd spodziewa się usunąć frakcyę Sartoryusza z izby na nowo zebrać się mającej, która-to frakcyę zawdzięcza wstęp swój do izby deputowanych tylko usiłowaniam dawniejszego prezydenta gabinetu i potąd stawiała systematyczny opór przeciw wszelkim propozycyom uregulowania długów skarbowych.

(G. Wr.)

Anglia.

(Depesza telegraficzna.)

London, 15. kwietnia. W Portugalii wybuchła rewolucya. *Salhada* (*Saldanha*?) stoi na czele wojska. Nastąpiła zmiana systemu. Minister *Thomas* zażądał dymisyi. Rząd opuszczony przez lud ma tylko kilka pułków za sobą.

Lord *Palmerston* oświadcza, że nieuwzględnił zażalenia mocarstw pierwszego rzędu względem wychodźców w Londynie.

Francya.

(Depesze telegraficzne.)

Paryż, 14. kwietnia. 8 god. wieczór. Deputowani ministeryalni zamierzili wnieść propozycyę, iż do rewizyi konstytucyi nie potrzeba większości trzech czwartych części głosów. — W departamencie *Landes* popiera rząd swego kandydata, *Duclerc*. Rząd zamysla proponować reformę sądów przysięgłych. — Według krążących wieści mają przed 15. maja zwołani być radcy jeneralni dla nadzwyczajnych obrad względem rewizyi konstytucyi. Nowy dziennik bonapartystowski pod nazwą *le drapeau français* zaczął wychodzić. — Z Madrytu donoszą z dnia 9. o błogosławionym stanie księżny *Montpensier*.

(G. Wr.)

Paryż, 15. kwietnia, 8. god. wieczór. Ministerium debatuje nad rewizyą. *Patrie* wzywa do petycyi za rewizyą. — Minister spraw wewnętrznych *Faucher* przesłał prefektowi surowe instrukcyje. — *Crousheilles* zostanie ministrem. Słychać, że generał *Aupick* ma zastąpić ministra wojny *Randon*. — Kwestor *Baze* kazal aresztować gwardzistów narodowych za nieprzyjazne oświadczenie się przeciw izbie prawodawczej.

(Kwestya rewizyi konstytucyi.)

Paryż, 13. kwietnia. W dzienniku *Bulletin de Paris* czytamy następujący artykuł:

„Jest mowa o projekcie do ustawy, którym zamierzono uchylić wynikające z 111go artykułu konstytucyi, utrudnienie rewizyi konstytucyi na legalnej i konstytucyjnej drodze. Podług tego projektu mają być zwołane rady municypalne jeszcze przed 15. maja na nadzwyczajne posiedzenie, i na zapytanie: „czy konstytucya ma być zrewidowana“ — odpowiedzieć „Tak“ albo „Nie“ bez przytaczania dalszych powodów.

Kwestya względem przedłużenia władzy prezydenta nie byłaby przytém wcale dotkniętą, ponieważ rozdzwaja stronnictwa jako podejrzane o interes osobisty. Nadto jest to tylko podrzędna kwestya, bo głównie idzie Francyi o to teraz, aby mieć dobry rząd i dobrą konstytucyę, bez względu na osobę rządzącego. Gdy chodziło o przedłużenie prezydentury rozpadły się i ścięrały z sobą stronnictwa, przy kwestyi zaś o rewizyę można się porozumieć, bo pewnie żaden człowiek, mający choć cokolwiek rozsądku, nie odważyłby się odezwać z tem, że konstytucya niezdołną jest do poprawy, lub że jej niepotrzebuje.

Zatém rzecz jasna, że rady municypalne, zapytane w imieniu prawa, odpowiedziałyby: Tak jest, konstytucyę potrzeba zrewidować, — a rady municypalne reprezentowałyby opinię publiczną, prawdziwie ogólne wotum, ponieważ każdy z ich członków porozumiałby się w tej mierze z otaczającym go najbliższém kółkiem.

Zresztą znaczenie, cel i przedmiot rewizyi zależałyby zupełnie od zgromadzenia konstytuującego; rady municypalne zaś decydowałyby tylko o zasadzie jej, jak to już uczyniły przez podobne wotum.

Pomyślmy tylko, jakie wrażenie musiałoby zrobić podobne głosowanie 57 tysięcy gmin, z których przynajmniej 30 tysięcy dałyby potwierdzającą odpowiedź. Czyliż i góra i Lewa dziś tak namiętnie uprzedzone dla konstytucyi, czyliż nawet stronnictwa ostateczne, używające konstytucyi za narzędzie obronne przeciw wszelkim dla narodu pożądanym zmianom, — mogłyby trwać dłużej woporse swoim przeciw rewizyi konstytucyi, gdyby ogromna większość rad municypalnych, to jest, większość kraju jej zażądała? A gdyby istotnie trwały w oporse swoim, jakąż wartość mogłyby mieć jeszcze ta potępiona przez naród polityka?

A zresztą środek ten byłby nawet całkiem legalny, bo zasada się po prostu na uświęconej naszymi politycznymi i administracyjnymi zwyczajami apelaacyi do kraju, przezco pominiętoyby zupełnie 111. artykuł ustawy konstytucyjnej bez wszelkiego naruszenia konstytucyi.

Oby więc ustawa ta jak najprędzej przedłożona została, — bo naszym zdaniem warta ona więcej, niż wszelkie niepraktyczne projekta, które o rewizji konstytucji kaza rozstrzygać w izbie pojedyncza większością głosów i narażają nas na niebezpieczeństwo rewolucji. Wszelkie *rozwiązania* tego rodzaju są tylko środkami rozpaczy i potracają w przepaść. Lecz ustawa taka, w imieniu której rewizja konstytucji zgodnie z wolą ciał wyborczych, z przekonaniem wolnych gmin uchwalonąby została, następczy nam najlepszy środek ku temu, aby zaszczytnie, legalnie i pod gwarancją porządku wycofać się z tej niebezpiecznej cieśniny, w którąśmy zabrnęli.

(*Gas. Wr.*)

(Poczta francuska z 10. kwietnia.)

Paryż, 10. kwietnia. Ibrahim Bousnac, dawniej Bej Mostaganemu, mianowany jest oficjorem legii honorowej. — Przedmiotem dzienniej rozmowy są wydane niedawno rozkazy względem restaurowania zamieszkałych przedtem przez księcia Montpensier apartamentów w zamku Vincennes. Domyślają się, że prezydent republiki zajmie tam podczas egzekucyj garnizonu swoje kwatery. — Już wypuszczono wszystkich młodych ludzi na wolność, którzy podczas ostatniej manifestacji na korzyść Micheleta byli aresztowani.

Włochy.

(Sardyński traktat handlowy z Anglią.)

Turyń, 10. kwietnia. Teraz jest już wiadomy tajemniczy traktat handlowy z Anglią. Gdy sobie przypomniemy, jak sobie postąpili w tej sprawie dyplomaci Piemontu, możemy ztąd poznać naukę, za co należy uważać jawne i urzędowe oświadczenia, które im z większą uroczystością są dane, tem bardziej można się domyślać, że tylko dla maskowania prawdziwych zamiarów są ogłoszone. *Risorgimento* oświadczył po dwakroć, że podobny traktat nie jest zawarty. Hrabia Cavour, dowiódł podczas negocjacji deputowanym, jak całkiem jest niepotrzebną rzeczą, aby Sardynia z Anglią traktat zawarła. Treść nowego traktatu z 27. lutego 1851 zależy na zniesieniu wszystkich ceł dyferencyalnych, postawieniu na równi wszystkich danin okrętowych, krótko mówiąc w zupełnym równem obchodzeniu się z obiema banderami. Wyjawszy żeglugę przy nadbrzeżach, co się samo przez się rozumie. Przywilej ten był już dawniej zaprowadzony, ale nowe i bardzo ważne postanowienie zawiera artykuł 11., który angielskim przywozowym towarom przyznaje takie samo zniżenie cła, jakie Sardynia w traktacie z 24. stycznia Belgom przyznała. Nowy traktat ten wstępuje w miejsce traktatu dodatkowego z 23. stycznia 1850, i ma pozostać 12 lat w mocy obowiązującej.

(Prezydent ministrów Baldasseroni do Neapolu.)

Florenca, 13. kwietnia. Według doniesienia dziennika *Conservatore costituzionale* z dnia dzisiejszego, odjechał toskański prezydent ministrów *Baldasseroni* z Rzymu do Neapolu, dla powitania tam przedewszystkiem swego monarchy. Prócz tego wszakże starać się jeszcze będzie o uchylene trudności stawianych przez ministeryum Parmy austr. projektowi połączenia za pomocą kolei żelaznej Tryestu z Liworną. Mówią też, że należeć tam będzie do obrad względem zamierzonego związku między Neapolem, Rzymem, Toskanią, Parmą i Modeną w zamiarze wzajemnej pomocy i uchylene wszelkiej potrzeby obecnej interwencji. — W Liwornie zakazano pisma sardyńskiego prezydenta ministrów, p. d'Azeglio. (*L.k.a.*)

(Nadzwyczajne obrady w kolegium kardynałów.)

Rzym, 4. kwietnia. Kardynał Macchi, dziekan kolegium świętego, kazał wczoraj niespodzianie zaprosić wszystkich kardynałów na nadzwyczajną naradę, która jeszcze tego samego wieczora się odbyła. Przedmiotem obrady miał być jakiś projekt finansowy, przedłożony Ojcu świętemu przez dwóch spekulantów, których już raz używano w podobnym zamiarze. Lecz projekt ten ma doradzać papiężowi sprzedaż wielu dóbr kościelnych, i musiał naturalnie doznać oporu ze strony kardynałów. — Pomiedzy rządem toskańskim i stolicą apostolską toczą się układy względem założenia kolei żelaznej między Florencją i Bononią. Austria popiera silnie to przedsięwzięcie. Z Bononii bowiem dałaby się łatwo urządzić komunikacja z kolejami lombardzkimi, przezcooby nietylko ułatwiono operacje wojskowe w Toskanii, ale oraz przywiedzionoby do skutku połączenie morza adryatyckiego ze śródziemnem. — Bracia kardynała Antonelli weszli z księciem Braschi w układy względem nabycia rozległych gruntów, które powstały z wysuszonych bagien pontyńskich. Kupujący mieli już nawet ofiarować księciu pół miliona rzymskich talarów za te grunta; lecz książę nieprzyjął tej sumy jako nieodpowiedniej ich prawdziwej wartości. — Przed kilku dniami mówiono, że konsystoryum odbędzie się na dniu 11. kwietnia, lecz od wczoraj rozeszła się pogłoska, że odłożono je aż na czwartek po wielkanocy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 12. kwietnia. Na mocy król. dekretu porównano we wszystkich sardyńskich portach holenderską banderę z krajową, z jedynym wyjątkiem statków nadbrzeżnych. — Izba deputowanych przyjęła 120 głosami przeciw 2 projekt, według którego urzędnicy sądowi nie mogą być dowolnie usuwani z posady. — Policya wykryła tu dom gier, i zapobiegła jego szkodliwości.

Genua, 11. Wczoraj i dzisiaj nie zaszedł żaden nowy wypadek słabości wrzodowej, jak się to okazuje z raportów do sanitarniej zwierzchności nadesłanych. Na uporeczywą tę słabość choruje teraz tylko 5 osób, i tylko jedna z nich znajduje się w niebezpieczeństwie życia. Zabierają wszystkie podejrzane przedmioty i odwożą je do szpitalu „alla Foce.“ Zresztą przedsięwzięto dzisiaj tak

ostre środki przeciw wszystkiemu cokolwiek przychodzi z krajów podejrzanych, że znikła już wszelka w tej mierze obawa. Niektórzy lekarze upewniają, że słabość ta wcale nie jest zaraźliwą, bowiem podobne wypadki wydarzają się bez wzniecenia obawy wszędzie, gdziekolwiek tylko stykają się ludzie często z suchymi skórąmi, a jednak słabość pomieniona nie zagraża dla tych żadnym niebezpieczeństwem, którzy wprost niemają nic do czynienia ze skórąmi zgnilemi.

Neapol, 5. kwietnia. Radzców dystryktowych i prowincjonalnych powołano także i dla dystryktów leżących po tamtej stronie Faro: pierwszych na dzień 1, drugich zaś na 20. maja r. b. — Jenerał *Pepe*, brat znanego szefa insurgentów *Guglielmo Pepe*, rozstał się z tym światem. (*Lit. k. a.*)

(Depesze telegraficzne.)

Turyń, 15. kwietnia. Izba deputowanych debatuje nad traktatem handlowym z Anglią i z Belgią. Deputowany Revel powstawał bardzo na system wolnego handlu i oświadczył się za cłem ochronnym. Minister handlu hr. Cavour zbijał raryzuty jego.

Rzym, 10. kwietnia. Emisaryusz demokratyczny, Ranuzzi, został przyaresztowany. Znalaziono przy nim listy do demokratów piemontekich i paczkę subskrypcyj Mazziniego. (*Lit. k. a.*)

Niemce.

(Okólnik do obwodowych urzędników.)

Stuttgarda, 10. kwietnia. Teraz kiedy wyhory zostały już rozpisane, wyszedł ze strony ministeryum okólnik do obwodowych urzędników, w którym rząd wyraża się jasno i otwarcie o propozycjach jakie zamierza przedłożyć nowemu zgromadzeniu stanów, i czego po nich się spodziewa. Do najważniejszych propozycji należy między innymi: nowy porządek wyborów i rewizja konstytucji, regulacja prawa głosowania na podatki, tudzież rewizja porządku rękodzielnictwa. (*Austr.*)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 15. kwietnia.)

Metal. austr. 50⁰/₁₀₀ — 71³/₄; 4¹/₂⁰/₁₀₀ 63¹¹/₁₆. Akcje bank. 1158. Sardyn. 36³/₈ Hyszpańskie 3⁰/₁₀₀ — 35¹/₂. Polskie 500 L. 84¹/₈.

Prusy.

(Izba pierwsza.)

Berlin, 16. kwietnia. Najważniejszą bezwątpienia czynnością wczorajszego posiedzenia izby *pierwszej* jest odrzucenie projektu względem odpowiedzialności ministrów większością 72 głosów przeciw 59. (*G. Wr.*)

(Kurs giełdy berlińskiej z 17. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 5⁰/₁₀₀ 105³/₄. Obligacje długu państwa — Akcje bank. 96 l. Polskie listy zastaw. — Polskie 500 L. — 83¹/₂; 300 L. — 145¹/₄ l. Frydrychsdory 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 9¹/₈. Austr. banknoty 76¹¹/₁₂.

Królestwo Polskie.

(Ułaskawienia.)

Warszawa, 13. kwietnia. Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się JO. księcia Namiestnika królestwa najmiłościwiej dozwolił raczył wychodźcy polskiemu, przebywającemu w Paryżu, *Jakóbowi Gebutowskiemu*, powrócić do królestwa Polskiego, bez dozwolenia mu atoli legitymowania się z pochodzenia szlacheckiego i bez powrócenia mu skonfiskowanego na rzecz skarbu majątku.

— 15. kwietnia. Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się JO. księcia Namiestnika królestwa, najmiłościwiej dozwolił raczył wychodźcy polskiemu, przebywającemu w Frankfurcie nad Menem, *Antoniemu Broniewics-Bronikowskiemu* powrócić do królestwa Polskiego, bez dozwolenia mu atoli legitymowania się z pochodzenia szlacheckiego i bez powrócenia mu skonfiskowanego na rzecz skarbu majątku. (*G. War.*)

Turecja.

(Wiadomości z nad granicy Bośni.)

Z nad granicy bośnińskiej donoszą z 14. b. m.: Znany rokoszan *Ibrahim Kapicz* został zamordowany. 1000 Albańczyków wyruszyło na Trawniki do Krainy; po drodze mieli się oni dopuścić różnych zbrodni i okrucieństw.

Egipt.

(Wiadomości z Aleksandryi.)

Piszą z *Aleksandryi* z dnia 5. kwietnia do litogr. kor. austr.: Najbliższą wschodnio-indyjską pocztą oczekują tu według nadesłanej zapowiedzi 300 podróżnych. — Korweta francuska krąży po czerwonym morzu, a cel jej krążenia jest jeszcze tajemnicą. — *Nieporozumienie między Egiptem i Portem zbliża się do spokojnego załatwienia.* — Miedzy członkami rodziny Abbas-Baszy zachodzą mocne zatargi. Najmłodsza córka Mehameda wyjechała z tej przyczyny do Konstantynopola. Ma ona się stanowczo sprzeciwić politycznemu systemowi brata swego.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w księstwie Bukowinie.)

Czerniowce, 8. kwietnia. Według doniesień handlowych z Czerniowca, Suczawy, Sadagóry, Radautz i Wisznica płacono tamże na targach od 16. do 31. marca w przecięciu za korzec pszenicy 16r. 33k.—0—19r.10k.—18r.—22r.10k.; żyta 11r.13k.—10r.—12r.—9r.

42k.—12r.30k.; jęczmienia 10r.—8r.—9r.10k.—0—10r.15k.; owsa 5r.—5r.30k.—6r.—4r.42k.—5r.5r.; hreczki 8r.—6r.30k.—8r.—6r.—0; kukurudzy 6r.50k.—6r.50k.—7r.30k.—6r.16.—9r.; kartofli 3r.46k.—2r.—2r.30k.—1r.40k.—6r.40k. Za cetnar siana 4r.30k.—2r.30k.—2r.15k.—2r.40k.—5r.16k.; wełny tylko w Czerniowcach 55r.; nasienia koniowa w Czerniowcach 120r., w Radautz 28r.45k. Sag drzewa twardego sprzedawano po 31r.40k.—25r.—30r.—20r.—20r., miękkiego 24r.—0—0—15r.25k.—15r. Funt mięsa wołowego kosztował 10k.—17k.—8³/₄k.—10k.—7¹/₂k. i garniec okowity 4r.22k.—2r.15k.—2r.40k.—6r.15k.—2r.30k. w. w.

(Ołomuniecki targ na bydło.)

Ołomuniec, 16. kwietnia. Kupcy na woły zawiedli się bardzo na dzisiejszym targu, bo zamiast oczekiwanego spędu kilkuset wołów, przypędzono tylko 165 sztuk galicyjskiego bydła, a nawet z tej liczby została jedna partya 60 sztuk nie zakupiona. Gatunek bydła był w ogóle dosyć dobry, ale też po większej części płacono wysokie ceny. Do Wiednia popędzono około 500 sztuk na Lipnik. Przyczyna, dla której było galicyjskie nie jak dawniej bywało, pierwój na targ Ołomuniecki pędzą, a potem dopiero, gdy je tam nie sprzedadzą, do Wiednia odstawiają, jest według podania handlarzy bydłem ta, ponieważ im nakazano transportować bydło z Berna koleją żelazną, podczas gdy pierwój mogli je pędzić drogą poboczną z Wischau przez Austerlitz, Czeitsch itd., i tym sposobem omijali bezdroże pięciu mil.

(Handel zbożem.)

Gdańsk, 12. kwietnia. Z powodu pięknej pogody w Anglii, jak ostatnie wiadomości z dnia 7. b. m. głoszą, wróciła tamże spokojność o przyszłe zbiory. Chociaż bowiem w zeszłym miesiącu przez kilkanaście dni deszcze nie ustawały, doniesienia z kraju zgadzają się, iż szkody zrzędzone nie są tak znaczne, jak się spodziewać można było. Z powodu łagodnej nader zimy można było roboty w polu rychło rozpocząć i dlatego też pora deszczowa zastała wszystko dość daleko posunięte. Zatrudnienia około siewów lato-wych wróciły do dawnego trybu, o wiatry od czasu do czasu przyłożyły się dużo do prędkiego osuszenia ziemi.

Mimo chwilowego oziębienia targów ceny zagranicznej pszenicy nie zniżyły się, lubo dowozy były dostarczające.

I tak w ostatnim tygodniu przybyło do Londynu:

Psz. jęcz. s. l. n.	4756	4843	17276	7540	—	1176	—	24	—
z zagran.	11386	6342	—	11410	—	—	—	863	—

Mąki z kraju cetn. 23,994, z zagranicy 11,170.

Z dowozów zagranicznych przypada na porta morza Bałtyckiego 1400 kw., reszta nadeszła z portów południowych. Najpiękniejszą Gdańską pszenicę płacono 40 szylingów za kwarter; mąki najwięcej dostarczała Francja.

Targi gdańskie z początku tego tygodnia zdawały się mocno ożywiać, wiadomości jednak ostatnie z Anglii osłabiły znacznie chęć zawierania tranzakcyi na większe partje.

Płacono za korzec:

pszenicy wagi	122 do 128	funt. hol.	od zł. 23 gr. 9 do 27 gr. 25
" "	128 do 130	funt. hol.	od zł. 27 gr. 25 do 30 gr. 3
" "	130 do 132	funt. hol.	od zł. 28 gr. 28 do 30 gr. 3
żyta	123 do 127	funt. hol.	od zł. 16 gr. 1 do 16 gr. 24
jęczmienia	107 do 114	funt. hol.	od zł. — gr. — do 12 gr. —

Po trzytygodniowej przerwie otwarto wczoraj teatr odświeżony wdzięcznie i ozdobnie. Już na pierwszym wstępie uderzyła jasność niezwykajna, bo środkowy pajak pomnożony w lampy i opatrzony w rewerber, rościeliał światła po sali i dozwalał przepatrzeć dokładnie pracę i wykończenie istotnie z gustem w najdrobniejszych rzeczach. Przyrządzony na nowy sposób, za podniesieniem nie chował się za ścianę, lecz z pod sufitu oświetlał galeryę tak, iż w ciągu sceny rozeznawać można było uczucia i wrażenia na twarzy w słuchaczach. Już ta sama poprawa godna jest wielkiej pochwały, a pomnaża ją bliższe rozpatrzenie się w szczegóły ozdób sycerskich złotych na tle białem lśniącym od laku. W koło teatru stroją przednią balustrę przed każdą lożą złote róże ośmiocalowe, ujęte w podłużny czworokąt, a listwy w gzymsik złoty łamane dzielą przez cały teatr piętro od piętra; słupy przedzielne od loży do loży mają obustronnie pewną rozetę, a przedscenne ściany równie jak i nadscenną odcień ubiera potrójny szereg złotych ram, w których się rozścielają bogate koła, węzły i stroje w arabesk złoty. Sufit równie od laku lśniący, kształci podniebie obsiane w gwiazdy promieniami od środka gdzie pajak, przy którym z arabesków złotych spleciony wieńiec dodaje świetności, bo wszystkie te ozdoby będąc roboty sycerskiej w odskok, a mocno złoczone, łamią i odbijają promień światła i przyczyniają tém samem jasności, którą podnosi świeżość na białe lakierowanych ławek, krzeseł, stołów, pulpity w orkiestrze i najskrytszych wręście zakątów.

Zastanawiać prawdziwie może, jak w przeciągu dni niespełna siedmnaście dało się tyle rzeczy uprzątnąć, do tego wykonać; a moc-

Przez Toruń przeszło dotychczas na 26 berlinkach i 3 gabarach 1033 łaszty pszenicy.

Wysokość wody na Wiśle 8¹/₂ stóp.

Kursa zamian. Londyn 3 miesięczny 199 srgr. Hamburg 10 tygodni 44⁷/₈ srgr. Amsterdam 102. Warszawa 8 dni 94⁰/₁₀.

Makowski Kędzior et Comp.

Kurs lwowski.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	6	3	6	7
Dukat cesarski	6	10	6	13
Półimperyal zł. rosyjski	10	33	10	38
Rubel śr. rosyjski	2	2	2	3
Talar pruski	1	54	1	57
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	30	1	31
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	89	28	89	50

(Kurs wekslowy wiedeński z 19. kwietnia.)

Amsterdam 186 l. 2. m. Augsburg 134 l. p. uso. Frankfurt 133¹/₄ p. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 196¹/₂ l. 2. m. Liworna 130 l. 2. m. Londyn 137 l. 2. m. Marsylia 158¹/₂ l. 2. m. Paryż 158¹/₂ l. 2. m. Bukareszt 209. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. kwietnia.

Książęta Sapięba Adam i Leon, z Przemysła. — Hr. Starzyński Leopold, z Dittkowiec. — P. Rother Franciszek, c. k. radzca kameralny, z Żółkwi.

Dnia 20. kwietnia.

Hr. Karnicki Roman, z Popiela. — PP. Broniewski Henryk, z Balicy. — Górski Maciej, z Koszyc.

Dnia 21. kwietnia.

PP. Mozarowski Antoni, z Witkowa. — Czajkowski Jan, z Kamionki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. kwietnia.

PP. Rojek, c. k. radzca apelacyjny, do Romanowa — Bogucki Rafał, do Łuczana. — Jędrzejewicz Dawid, do Żółkwi.

Dnia 21. kwietnia.

P. Kłopotowski Józef, do Brodów.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. i 20. kwietnia.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 1 4	+ 3,5°	+ 12°	południowy	pogod. ☉
2 god.pp.	28 1 0	+ 12°	+ 3,5°	połud.-zachodni	" "
10 g. w.	28 0 7	+ 8,5°	—	—	pochm. "
6 god.zr.	28 0 8	+ 7,5°	+ 12,5°	zachodni	pochm. ☉
2 god.zr.	28 0 2	+ 12°	+ 7°	"	pogod. "
10 g. w.	27 11 9	+ 8°	—	"	"

TEATR.

Dziś, komedia niem.: „Alle spekuliren!“

nię jeszcze nas zdziwi, gdy w tém co powiedzieliśmy, była mniejsza praca, niżli w tych rzeczach, które tak bardzo nie wpadają w oko. Tak zaszczytnych nie widzieliśmy porządków, zrestaurowanych kulis, ścian, przyborów nie wystawiano przed oczy; mało kto dopatrywał jaka poprawa i zmiana w maszyneryi, w posadzce, w podłodze, przy drzwiach, schodach, na krzesłach, ławkach, poręczach i w podobnych setnych drobnostkach — prawdziwie godna wszelkiej pochwały niezmierna czynność i zasługa administratora, że oku jego nic nie uszło, który umiał wszystko przewidzieć, w czas przysposobić, a rzemieślnika tak użyć, że w całym gmachu wszystko w porę, jak zapowiedział, stanęło.

Ale zapominamy jeszcze jedną z główniejszych ozdób, która każdemu wpadała w oczy. Łoże wszystkie przywdziały strój pasowy z białym; pięknemu obiciu odpowiadają poduszki nowe w około powleczone sukmem czerwonym, podobnie i wszystkie krzesła wybite, a loża namiestnikowska arcybogato ubrana w aksamitną draperyę sutą ze złotem i z ozdobami jak w nadwornym teatrze cesarskim okazałe odbija. Jedno co przy niej jeszcze nie było gotowem, jest opona spadająca u podnóża loży. Panny „Sacré cœur“ uprosiły sobie zaszczyt wyhaftowania ozdób złotych; trudno im było odmówić, jeszcze trudniej na panny naglić, a tém bardziej obrazić się, że słowa nie dotrzymały. Całość zamknęła nowa korytna, przedstawiająca w perspektywie teatr narodowy tutejszy, z wizerunkiem scen charakteryzujących istotę swego przeznaczenia, a pędzla p. Pohlmana, dekoratera wielce u nas zasłużonego.